

Fungování evropského trhu s uhlíkem

Informační podklad ke zprávě o fungování
evropského trhu s uhlíkem

Podklad k dokumentu Rady č. 15721/18
červen 2019
zpracovala: Eva Balounová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR: 5

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Fungování evropského trhu s uhlíkem	Typ řady: interní
Zpracovala: Balounová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 15721/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: červen 2019	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Změna klimatu; energetická unie; emise skleníkových plynů; EU ETS	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

ZPRÁVA

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě - Zpráva o fungování evropského trhu s uhlíkem

KOM(2018) 842 v konečném znění, kód Rady 15721/18

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

19. 12. 2018

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 11. února 2019, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 12. února 2019 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Systém EU pro obchodování s emisemi (systém EU ETS) je od roku 2005 základem strategie EU pro snižování emisí skleníkových plynů produkovaných průmyslem a odvětvím energetiky. Systém EU ETS přispívá k plnění klimatických cílů EU (snížení emisí o 20 % do roku 2020 a o 40 % do roku 2030). Odvětví zahrnutá v systému EU ETS mají dokonce do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů o 43 % oproti roku 2005. Aby toho bylo dosaženo, přijala Evropská komise v roce 2015 návrh na revizi systému EU ETS pro čtvrté obchodovací období (v letech 2021 – 2030). Revidovaná směrnice o EU ETS byla schválena začátkem roku 2018 a vstoupila v platnost 8. dubna 2018.

Kromě toho byla směrnice o EU ETS revidována v roce 2017 s cílem zohlednit vývoj celosvětového opatření Mezinárodní organizace pro civilní letectví. V roce 2017 byla rovněž podepsána dohoda mezi EU a Švýcarskem o propojení systémů obchodování s emisemi skleníkových plynů.

Zpráva o fungování evropského trhu s uhlíkem je předložena dle požadavku směrnice o systému EU ETS a podává přehled o vývoji evropského trhu s uhlíkem za rok 2017, věnuje se však i iniciativám navrženým nebo schváleným v první polovině roku 2018.

Systém EU ETS funguje v 31 zemích Evropského hospodářského prostoru (EHP) a týká se téměř 11 tisíc elektráren a výrobních zařízení a více než 500 provozovatelů letadel létajících mezi letišti EHP. Zahrnuje přibližně 40 % emisí skleníkových plynů v EU. Nyní se nacházíme ve třetí fázi obchodovacího období (2013 – 2020).

- **Obsah a dopad:**

Zpráva obsahuje kromě úvodu a závěru 8 kapitol.

Kapitola Rámec systému EU ETS ve čtvrté fázi (2021 – 2030):

Tato kapitola popisuje revidovanou směrnici o systému EU ETS. Aby se zvýšilo tempo snižování emisí, počet emisních povolenek se od roku 2021 bude snižovat ročně o 2,2 % oproti 1,74 % v současnosti. Přidělování bezplatných povolenek se zaměří na odvětví s nejvyšším rizikem přemístění výroby mimo EU. Možnost členských států poskytovat státní podporu odvětvím ohroženým rizikem úniku uhlíku bude i ve čtvrté fázi zachována. Každoročně bude možné upravovat přidělování povolenek jednotlivým zařízením v reakci na výrazný nárůst nebo pokles výroby. Za účelem financování nízkouhlíkových inovací a modernizace odvětví energetiky jsou k dispozici dva nové fondy – Inovační fond a Modernizační fond. Lze shrnout, že po přijetí revidovaného právního předpisu se důraz nyní přesunuje na provádění nových ustanovení před zahájením čtvrté fáze. Prováděcí práce, a zejména ty, které se týkají úniku uhlíku a přidělování bezplatných povolenek, jakož i inovačního fondu, jsou nyní v běhu.

Kapitola Infrastruktura systému EU ETS:

Tato kapitola popisuje zařízení zapojená do systému EU ETS (přesné počty, typ činnosti, atp.). Dále je popsána činnost registru Unie a protokol transakcí Evropské unie (EUTL), které sledují vlastnictví povolenek.

Kapitola Fungování trhu s uhlíkem v roce 2017:

Tato kapitola obsahuje informace o aspektech týkajících se nabídky povolenek a poptávky po nich v systému EU ETS. Kapitola informuje také o programu NER300 pro financování inovativních nízkouhlíkových energetických demonstračních projektů a o schválených systémech kompenzace uhlíkových nákladů.

Zásadní trendy jsou následující:

- **V roce 2017 emise ze zařízení zapojených do systému EU ETS mírně vzrostly o 0,18 % ve srovnání s rokem 2016.** To lze vysvětlit růstem reálného HDP o 2,4 %, který je vyšší než v kterémkoliv roce od počátku tohoto období. **Zvýšení emisí přerušuje trend snižování od počátku třetí fáze v roce 2013. Nárůst emisí byl způsoben hlavně průmyslem, emise z odvětví energetiky mírně klesly** (již čtvrtý po sobě následující rok).
- **Přebytek povolenek na evropském trhu s uhlíkem v posledních třech letech trvale klesal:** jeho celková výše se snížila o téměř půl miliardy povolenek, zejména v důsledku dočasného zastavení dražeb povolenek. Přebytek povolenek v roce 2017 dosáhl své nejnižší úrovně od počátku třetí fáze.
- K vyřešení strukturální nerovnováhy mezi nabídkou povolenek a poptávkou po nich byla v roce 2015 vytvořena rezerva tržní stability (MSR) pro zvýšení flexibility dražební nabídky emisních povolenek. Rezerva tržní stability začne fungovat v roce 2019. Na základě celkového počtu povolenek v oběhu v roce 2018 a změn, které zavádí revidovaná směrnice o systému EU ETS, bude dražební objem na rok 2019 snížen o téměř 265 milionů povolenek za prvních osm měsíců roku 2019, tj. o množství odpovídající 16 % přebytku. V důsledku toho bude v prvních osmi měsících roku 2019 vydraženo zhruba o 40 % povolenek méně než v odpovídajícím období roku 2018.

Kapitola Letecká doprava:

Ověřené emise z letecké dopravy nadále rostly, v porovnání s rokem 2016 zaznamenaly nárůst o 4,5 %. Omezení oblasti působnosti systému EU ETS v letecké dopravě pouze na lety uvnitř EHP bylo prodlouženo do roku 2023. Od roku 2021 bude lineární redukční koeficient poprvé uplatněn i na odvětví letecké dopravy, což sníží emisní strop v oblasti letecké dopravy ročně o 2,2 %.

Dále zpráva obsahuje kapitoly, které informují o dozoru nad trhem; monitorování, vykazování a ověřování emisí; přehledu správních úprav; souladu a prosazování:

Podle Evropské komise architektura systému EU ETS i v pátém roce třetí fáze zůstává spolehlivá a svou účinnost prokázala správním uspořádáním v členských státech. Se zavedením klasifikace emisních povolenek jakožto finančních nástrojů podle nových pravidel pro finanční trhy se navíc zvýšila celková úroveň transparentnosti, ochrana investorů a integrita trhu s uhlíkem. Přijetím změny směrnice o DPH na prodloužení uplatňování odchylky od mechanismu přenesení daňové povinnosti i na období po roce 2018 byl rovněž učiněn důležitý krok k pokračující ochraně evropského trhu s uhlíkem proti podvodům v oblasti DPH. Posílený systém EU ETS také zvýrazňuje potřebu aktivní spolupráce s dalšími regulačními orgány a partnery mimo Evropu rozvíjejícími či zavádějícími trhy s uhlíkem.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR ve své rámcové pozici k této zprávě uvádí, že systém EU ETS chápe jako hlavní nástroj pro plnění cílů snižování emisí skleníkových plynů a přechod k nízkouhlíkové ekonomice. Dle vlády ČR je potřeba se nyní soustředit na řádnou implementaci pravidel pro čtvrté obchodovací období.

- **Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR:**

Výbor pro životní prostředí PS PČR projednal dokument dne 12. 6. 2019 a usnesením č. 79 přijal tyto závěry:

Výbor pro životní prostředí

- I. **b e r e n a v ě d o m í** Zprávu Komise Evropskému parlamentu a Radě – Zpráva o fungování evropského trhu s uhlíkem COM (2018) 842 final,
- II. **p o v ě ř u j e** předsedkyni výboru, aby o tomto usnesení informovala předsedu výboru pro evropské záležitosti.